

Szakmai terv 2009.

Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központja

Bemutakozás

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium fenntartásában működő Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központjának (MEREK) célja az intézményhez forduló mozgássérült emberek társadalmi integrációjának elősegítése, a szükségleteket messzemenően figyelembevevő, aktív együttműködésre építő, magas színvonalú komplex rehabilitációs szolgáltatások nyújtása által. A bentlakásos elhelyezés formájában nyújtott szolgáltatások a lakók fizikai állapotának javítására, önállóságának fejlesztésére, oktatásának, szakképzésének, munkába állásának elősegítésére irányulnak. Szakmai munkánk során különös figyelmet fordítunk a mozgássérült emberek életkörülményeinek javítására, jogaik tiszteletben tartására és azok érvényre juttatására az intézményen belül és kívül is.

2008. őszén az Intézmény megkapta az engedélyt a névváltoztatásra, Mozgássérültek Állami Intézetéből Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központja lett.

A MEREK Budapest II. kerületében a Marczibányi tér 3. szám alatt található. Az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően környezetünkben az akadálymentes közlekedés feltételei jelentős mértékben javultak, így számos közigazgatási, egészségügyi, szociális és művelődési szolgáltatás mozgássérült emberek számára is elérhetővé vált.

A MEREK-ben különböző lakhatási formák keretében 140 fő számára tudunk szolgáltatást biztosítani oly módon, hogy figyelembe vesszük a mozgássérült emberek fizikai állapotát, egyéni készségeit és képességeit, életkori sajátosságait. Klienseink elhelyezése 3-5 ágyas szobákban történik. Tartós elhelyezett klienseink 1-2 ágyas szobákban élnek. Az arra felkészült, teljesen önálló mozgássérült személyek integrált környezetben lévő átmeneti otthonainkba költözhetnek.

Szolgáltatásainkat azon 14. életévét már betöltött, az öregségi nyugdíjkorhatárt még el nem ért mozgássérült emberek vehetik igénybe, akik társadalmi re/integrációjuk érdekében rehabilitációs szolgáltatások igénybevételére van szükségük és valamilyen oktatásban, képzésben, átképzésben, vagy rehabilitációs célú foglalkoztatásban kívánnak részt venni, de arra lakóhelyük, illetve a helyi szolgáltatási rendszer adottságai miatt nincs módjuk. Ennek megfelelően fiatalabb és idősebb, súlyosan sérült és teljesen önálló, veleszületett és későbbi életkorban szerzett sérüléssel rendelkező klienseknek egyaránt nyújtunk szolgáltatásokat. Klienseink közül sokan személyi segítséget igényelnek. Az integráció elvének megfelelően azonban törekszünk arra, hogy azon mozgássérült embereket, akiknek arra lehetősége van, hozzásegítsük a lakókörnyezetben elérhető szolgáltatások igénybe vételéhez.

A MEREK szolgáltatásai

A MEREK különböző szakemberek tevékenységén keresztül segíti klienseit rehabilitációjukban, társadalmi integrációjukban. Személyi segítők, mozgásterapeuták, pszichológusok, szociális munkások, fejlesztő pedagógusok, szabadidő aktív és tartalmas eltöltését elősegítő- és foglalkoztatási szakemberek segítik a minél eredményesebb rehabilitáció megvalósulását. A szolgáltatásainkat igénybe vevő mozgássérült emberek rehabilitációja egyénre szabottan, a működő képességeket és nehézségeket egyaránt feltáró, célokat és feladatokat rögzítő, a kliensek által is elfogadott egyéni fejlesztési terv, egyéni rehabilitációs program alapján történik. Az egyéni rehabilitációs program összeállítását a rehabilitációs team végzi, melynek tagjai a kliensen kívül azon szakemberek, akik az adott személy rehabilitációjában részt vesznek. A rehabilitációs programok előrehaladását a szakemberek folyamatosan ellenőrzik, biztosítva ezzel a kitűzött célok elérését.

A MEREK szakmai terve 2009. évre

Intézményi irányultság, általános intézményi célok

- Szakmai minőségfejlesztés, működési folyamataink leírása, klienselégedettség figyelembevétele a fejlesztéseink során
- Szervezeti fejlődés
- Lakókörnyezeti és munkafeltételek javítása
- Általunk megcélzott felnőtt korosztály életkori és szociális sajátosságaihoz való igazodás, a rehabilitációs folyamat hatékonyságának növelése, az integráció, önálló életvitel lakókörnyezetben való megvalósulását gátló tényezők meghatározása

Partnerkapcsolatok, szakmai együttműködés, projektek

A tavalyi évben szorosabb és hatékonyabb együttműködést sikerült kialakítanunk az ADDETUR Alapítványi Szakközép és Szakiskolával. Ennek keretében meghatározásra kerültek az egyes szakmai területeken általunk végzett közös tevékenységek, illetve az egymás szakmai munkájának segítése érdekében teendő konkrét lépések. 2009-ben a kialakult együttműködés kereteit szeretnénk meghatározni, és a szakmai együttműködés konkrét területeit és módjait megállapodásba foglalni.

2008. szeptember 1-én az Intézmény elindította TÁMOP 1.4.2/07-1-20008-0001 „Mozgássérült emberek foglalkoztatását, önálló életvitelét segítő eszközfejlesztő műhely és szolgáltatási hálózat” című 36 hónapos projektjét. A projekt, melynek megvalósításában az intézmény munkatársai is részt vesznek, a MEREK hosszú távú célkitűzéseit erősíti.

A MEREK, ahogy a korábbi években, 2009-ben is folytatni kívánja pályázati tevékenységét, melyben fontos segítséget nyújt számára az ADDETUR Alapítvánnyal folytatott szoros együttműködés. Az általunk beadott pályázatok továbbra is klienskörünk rehabilitációját, szabadidős tevékenységének segítségét, az intézmény tevékenységeinek fejlesztését, illetve tágabban a mozgássérült emberek társadalmi integrációjának elősegítését célozzák.

Szakmai minőségfejlesztés, működési folyamataink leírása, klienselégedettség figyelembevétele a fejlesztéseink során

2008-ban megkezdtük a MEREK egységes minőségbiztosítási rendszerének előkészítését. Olyan minőségbiztosítási rendszer kialakítását tűztük ki célul, mely valós szakmai munkánk menetét, struktúráját tükrözi és segíti tevékenységeink szakszerű és hatékony ellátását. A rendszer kialakítását, és auditálását 2009-re tervezzük. A minőségbiztosítási folyamat keretében természetesen olyan problémákra, hiányosságokra is fény derül, amelyek megoldása munkánk átláthatóbbá, hatékonyabbá tételét, minőségjavulását szolgálja.

A minőségbiztosítási rendszer kialakításához kapcsolódik továbbá az a tervünk, amely egy, az intézmény szakmai munkáját segítő, az adatvédelem szempontjait tiszteletben tartó, elektronikus kliens-adatbázis előkészítésére, megtervezésére irányul, mely a csoportok szakmai munkáját és a kliensekkel folyó munka nyomon követését is nagyban segítené.

2009-ben szeretnénk megkezdeni a mozgássérült emberek komplex rehabilitációját alkotó szakmai tevékenységek leírására, meghatározásra szolgáló módszertani anyag kidolgozását. E módszertani munka keretében, nemcsak már működő tevékenységeinket, az eddigi szakmai gyakorlatot tervezzük leírni, hanem szeretnénk szakmai munkánk és a rehabilitációs folyamat menetét átgondolni, megvizsgálni annak erősségeit, hiányosságait, a változtatás, fejlesztés lehetőségeit.

2009-re tervezzük az intézmény dokumentumainak, így az SZMSZ-nek, a különböző szabályzatoknak átvizsgálását, ha szükséges, módosítását, a kliensekkel kötött megállapodások tartalmi újragondolását, a 2008-ban módosított Házi rend véglegesítését a minisztériumi javaslatok figyelembevételével, valamint a Szociális munka etikai kódexének az intézmény specialitásaival való kiegészítését, és az új kódexnek a munkatársakkal való megismertetését.

Szervezeti fejlődés

Célunk továbbá a szakmai csoportok közötti hatékonyabb együttműködés elősegítése, a kölcsönös kommunikáció fejlesztése, a szorosabb – kompetencia alapú – kooperáció a szakmai munkatársak között, a közös tevékenységeknek és a feladatok megosztásának meghatározása. Ennek érdekében 2009-ben mind a szakmai vezetői team, mind pedig egyes szakmai csoportok számára, kooperációt elősegítő és szervezetfejlesztő tréningek szervezését tervezzük.

Személyi segítség

Az elmúlt év során a személyi segítő csoportban feltárt működési zavarok, együttműködési nehézségek, valamint a feladatellátással kapcsolatban felmerült problémák egyik oka, klienskörünk utóbbi években történt jelentős átalakulása, melynek keretében megemelkedett a 24 órás személyi segítséget, egészségügyi jellegű feladatok ellátását is igénylő kliensek száma. A jelzett problémák miatt a 2009-es évre a MEREK vezetőségének céljai között szerepel a személyi segítő csoportban végzendő szakmai minőségfejlesztés, a csoport irányításának átszervezése, valamint az ott folyó munka szoros felügyelete.

A fentiek érdekében szükséges egyfelől a csoport élére egészségügyi végzettséggel rendelkező csoportvezető kijelölése, valamint a csoportvezető munkájának szoros felügyelete és ellenőrzése az Igazgató részéről. Ehhez kapcsolódva tervezzük a csoportvezetői munka színvonalának emelését, a felelősségi körök pontos meghatározását, a csoportvezető és helyettese munkaköri leírásának módosítását.

Szükséges továbbá a csoportvezető és a szakmai vezető szoros együttműködése annak érdekében, hogy MEREK szakmai szemléletébe, szakmai irányultságába az egészségügyi szempontok, mint az ellátás egyre lényegesebb elemei, zökkenőmentesen illeszkedjenek, s a csoport működése az átférfalódás mellett se veszítse el alapvetően rehabilitációs célkitűzéseit és szociális szemléletét.

Az intézményben zajló általános minőségbiztosítási, minőségfejlesztési munka keretein belül tervezzük a személyi segítő munka minőségi elemeinek meghatározását, a személyi segítők kötelezettségeinek újragondolását, valamint személyi segítséi szabályzat kialakítását, mely a csoport működését, részletesen és egyértelműen írja le.

A 2009-es évre tervezzük továbbá olyan képzési stratégia kidolgozását, mely a személyi segítő csoportban dolgozó munkatársak szakképzettségi arányának emelését célozza, másrészt segíti, hogy a már szakképzett munkatársak is a MEREK- ben folyó szakmai tevékenység specialitásairól, szakmai elvárásokról belső képzési program keretében kellő ismereteket szerezzenek.

A csoportban fellelhető belső működési zavarok enyhítése érdekében célunk továbbá a csoport számára szervezetfejlesztő tréning szervezése, mely segíti a munkatársak együttműködését, a feladatok megfelelő megosztását, javítja a csoporton belüli kommunikációt.

Lakókörnyezeti és munkafeltételek javítása

Igényünk, hogy az intézmény általa nyújtott szakmai szolgáltatásokat igényes, a kliensek egyéni szükségleteit figyelembe vevő, akadálymentes környezetben nyújtsa, ezért hosszú távú terveink között szerepel, hogy pályázati, illetve egyéb forrásokat találjunk az intézmény lakószintjeinek felújítására. Szükségesnek érezzük ugyanis klienseink komfortérzetének növelését, lakókörnyezetük otthonosabb, praktikusabb, energiatakarékosabb kialakítását. Mindez hozzájárulna a lakhatással összefüggő szolgáltatások színvonalának a szakmai munka színvonalával való harmonizálásához, és egy egységesebb intézményi kép kialakításához.

A MEREK további célja, hogy dolgozói egészségi állapotát és mentális egészségét óvó eszközökkel és tárgyi környezettel rendelkezzen. A 2008-as évben az intézmény több fontos lépést tett klienseink és munkatársaink környezetének javítására. Így felújításra került több helyiség és közösségi tér is, mely javítja az itt élők és itt dolgozók komfortérzetét. 2009-ben ehhez kapcsolódva szeretnénk munkatársaink munkakörülményein is javítani. Ennek keretében tervezzük, a személyi segítő csoport munkatársai számára, valamennyi lakószinten az emelők használatához szükséges feltételek megteremtését (szobákban megfelelő mozgástér kialakítása, elektromos ágyak beszerzése azon kliensek számára, akiknek mozgatása komoly fizikai megterhelést jelent, helyiségek emelőhasználatot lehetővé tevő átrendezése, stb.).

E törekvésünk egyik előfeltétele tartós elhelyezett klienseink szemléletformálása, melynek keretében elfogadják azt, hogy az intézmény munkavédelmi kötelezettségei, és dolgozóink egészségi állapotának megőrzése olyan feladatunk, melyben együttműködésükre és rugalmasságukra feltétlenül szükségünk van.

Nemzetközi kapcsolatok, együttműködés

A MEREK célja, hogy a nemzetközi kapcsolatok révén megismertesse a klienseket, és szakmai munkatársait az önálló életvitel elveivel, annak gyakorlatával. A rehabilitációs programok és a minőségbiztosítás kialakítását is támogatják a nemzetközi cserekapcsolatok, külföldi szakértőkkel folytatott konzultációk. Törekvésünk, hogy a nemzetközi önkéntes programok (EVS) akkreditált helyszínévé, fogadó intézményévé váljunk, önkénteseket tudjunk fogadni.

Különösen fontos dán Egmont Népfőiskolával kialakult kapcsolatunk, a velük kialakítandó programok a klienskör számára nyelvi képzési és szakmai képzési lehetőséget biztosítanak, továbbá a Népfőiskolán megismerkedhetnek a dán szociális rendszerrel, a súlyos fogyatékos emberek számára nyújtott szolgáltatások rendszerével, kultúrájával. Az itt szerzett tapasztalatokat az intézmény munkájába beépítjük, adaptáljuk. A program során együttműködünk a magyarországi székhelyű DBO szervezettel, valamint a Motiváció Alapítvánnyal. Továbbra is részt veszünk a Youth in action programban. Keressük további együttműködések lehetőségét.

A felnőtt korosztály életkori és szociális sajátosságaihoz, szükségleteihez való igazodás, az integráció, önálló életvitel lakókörnyezetben való megvalósulását gátló tényezők meghatározása

2008-ban az intézmény csoportvezetői sokat foglalkoztak az intézményi kitagolás témakörével. Ez a munka, együtt gondolkodás 2009-ben is folytatódik. Ennek keretében koncepciót alakítunk ki arra vonatkozóan, hogy az intézmény klienskörébe tartozó, súlyosan mozgássérült emberek számára, akik (egyes esetekben 24 óras) személyi segítséget igényelnek, de motiváltak az önálló életvitelre, hogyan tudnánk kiscsoportos lakóotthoni ellátást biztosítani. Klienskörünk e tagjainak ugyanis egyelőre csak az intézmény falain belül tudjuk a szükséges lakhatási és gondozási szolgáltatásokat nyújtani.

Klienskörünk fokozatos bővülése és változása az utóbbi időben olyan szakmai kérdéseket, problémákat vetett fel, melyekre megoldás keresése, megoldási stratégia kialakítása szintén a 2009-es év feladata lesz.

1. E körbe tartozik egyfelől az is, mely a felnőtt korú és felnőttkorban szerzett sérüléssel intézményünkbe érkező kliensek számának bővülésével párhuzamosan jelentkeznek. A nagykorú kliensek arányának emelkedése ugyanis nemcsak intézményünk arculatára van hatással, hanem olyan problémák gyakoribb jelentkezését is maga után vonja, melyek jellemzően a felnőtt korosztály életkori sajátosságai.

Így például:

- magasabb az alkohol, vagy más káros hatású szerek tekintetében veszélyeztetett, vagy már érintett klienseink száma,
- a munkaerő-piacról való kiesés, vagy az oda bekerülés akadályozottsága más módon hat az említett célcsoportra, mint a fiatalabb korosztályra,
- az otthoni környezet befogadókészsége, felkészültsége a fogyatékos családtag hazaköltözésére is gyakran nagyon alacsony szinten van (ez különösen igaz gerincsérült klienseink esetében).

Ezekhez a problémákhoz természetesen szorosan kapcsolódik az is, hogy a fenti célcsoport tekintetében szükséges átgondolnunk az eddigi rehabilitációs gyakorlatot, azt hogy a jelenlegi rehabilitációs metódus elvei, menete, tartama, szempontjai megfelelőek-e, vagy módosításra szorulnak az említett célcsoport minél sikeresebb rehabilitációja, társadalmi re/integrációja érdekében.

Másrészt szükséges vizsgálnunk azt is, hogy a társadalmi integráció sikeres megvalósítását mennyiben hátráltatják külső, az intézmény munkájától részben független helyi tényezők, a helyi szolgáltatási rendszer kiépületlensége, helyi szolgáltatók hiánya, illetve az, hogy a kliens huzamosabb idejű ellátásával intézményünk hosszú időre vállal át feladatokat, problémákat a helyi önkormányzattól, mely szintén hatással lehet a fogadókörnyezet felkészültségére.

2. Szintén nagykorú klienseink létszámának növekedésével, és elsősorban nappali rehabilitációs részlegünk keretein belül merült fel az a kérdéskör, mely klienseink fejlesztésére, rehabilitációjára, vagy állapotfenntartására, azaz arra vonatkozik, pontosan minek is nevezzük az általunk nyújtott szolgáltatáscsomagot. Emelkedett ugyanis azon nappali ellátásban részesülő és halmozottan fogyatékos klienseink száma, akik már részt vettek valamilyen (akár többszöri) rehabilitációs folyamatban és ezek keretében funkcionálisan és az önellátás, valamint önállóság terén is elérték azokat a készségeket, képességeket, melyeket mozgásállapotuk lehetővé tesz.

- E célcsoport egy része nappali intézményünket azért keresi fel, hogy segítséget nyújtsunk számára meglévő képességeinek, készségeinek, korábban elért életminőségének megőrzésében.

- A célcsoport másik felébe azon halmozottan sérült kliensek tartoznak, akik számára az általunk nyújtott szolgáltatások egy része már sokkal inkább az életminőség javítását célozza, mint a klasszikus értelemben vett fejlesztést, funkcionális vagy képességbeli fejlődést.

Jelenleg nappali ellátást nyújtó intézményünkben, részben a fenti okok miatt, a rehabilitáció fogalmát tágan kezeljük és beleértjük abba a már elért rehabilitációs eredmények megőrzését, vagy azok elvesztésének megelőzését is. Ezt erősíti az a dilemmánk, jogos-e a fejlesztés, illetve fejlesztési terv kifejezések használata, megfelelősége a felnőtt korú mozgássérült emberekkel folytatott szakmai munkánk leírására. Részben emiatt alakult ki az a gyakorlat, hogy nappali intézményünkben az egyéni fejlesztési terv helyett egyéni rehabilitációs program kifejezést használunk, mert véleményünk szerint a kliensekkel folytatott munkánkat ez a kifejezés sokkal pontosabban tükrözi.

Az egyes szakmai csoportok 2009-re vonatkozó szakmai tervei

Mozgásterápiai csoport

A mozgásnevelés fontos része a minél nagyobb önállóság kialakításának segítése, az aktív életre nevelés, a mozgás szeretetének, fontosságának megtanítása, hogy a mozgás az intézményből kikerülve is a mozgássérült emberek mindennapjainak része legyen.

Ennek megfelelően tevékenységünkbe tartozik az egyéni képességek szakszerű felmérése, a rövid és hosszú távú személyre szóló rehabilitációs terv készítése, a helyes módszer megválasztása, majd heti rendszerességgel órarendszerű alkalmazása.

A mozgásterápiai csoport feladata ennek keretében az intézetben ideiglenesen vagy tartósan elhelyezést nyert mozgássérült emberek mozgásfejlesztése, a mozgásrendszer funkciójának javítása, a fizikai erő és állóképesség fejlesztése, egyes esetekben az állapot megőrzése, a tartós mozgásszegény életmód hatására kialakuló szövődmények, másodlagos problémák megelőzése, vagy ha már kialakult, kezelése.

Munkatársaink órarend szerinti beosztásban 132 mozgásterápiai foglalkozást igénybe vevő klienssel dolgoznak. Egy munkatárshoz átlagosan 13 – 15 kliens tartozik, akivel heti két-három alkalommal rendszeresen foglalkozik.

A mozgásterápiai foglalkozásokon kívül veszik igénybe klienseink a kiegészítő terápiai foglalkozásainkat, a gyógy-masszázst és a lovas terápiát. Gyógy-masszázsra szintén heti rendszerességgel egy-két alkalommal járnak, míg a lovardába két hetenként 5 – 5 fővel, összességében 10 fővel tudunk részt venni két munkatársunk részvételével.

Lovas-terápiás foglalkozásainkat ez idáig pályázati forrásból finanszíroztuk, az idei évben azonban ehhez az anyagi kerethez sajnos nem sikerült hozzájutnunk. E pályázati források hiányában is tovább folytatjuk azonban a lovas terápiás foglalkozásokat.

Egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a napi tevékenység mellett a másodlagos problémák megelőzésére, megjelenésük kezelésére. 2009-ben már nem csak az izombetegségben szenvedőknél, hanem a 2008-ban hozzánk került nyaki szakaszon gerincsérültté vált klienseinknél is légzéskivizsgálást tervezünk – melynek szervezését már megkezdtük – és amely a légzéstámogató készülékek számának megnövekedését eredményezheti. Szükségét látjuk egy pulmonológus szakorvossal történő szorosabb együttműködés kialakításának is.

A megfelelő segédeszköz ellátás is előtérbe került, mint a másodlagos problémák kialakulásához vezető tényező. A TÁMOP 1.4.2-07/1 program keretén belül felfejlesztett műhellyel, ortopéd orvossal és a műhelyben dolgozó mozgásterapeutával való közös munka, együttműködés eredményeképpen, fokozatosan nő a klienseink által használt egyedi igény szerint átalakított segédeszközök száma.

A 2008-ban hozzánk került kliensekkel már az FNO egyéni állapotfelmérő módszer kódjai szerint felépülő adatlapokat vesszünk fel. A régi adatlapjainkat emellett folyamatosan írjuk át az FNO kóddal kiegészített változatra. 2009 első felére az összes mozgásterápiás adatlapot az új szemlélet szerint szeretnénk átírn.

A megnövekedett mozgásterápiás igények miatt 2008. évre több csoportos foglalkozást terveztünk. A csoportos foglalkozások megszervezésének azonban akadályát jelentette, hogy különböző képzéseken részt vevő klienseink órarendjét nehezen tudtuk összeegyeztetni. Ennek következtében az egyéni és csoportos mozgásfejlesztés mellett a páros foglalkozások is gyakorivá váltak. Továbbra is szükség

lenne azonban több csoportos mozgásterápiás foglalkozásra, melynek megvalósításához a délutáni programok, szabadidős és egyéb tevékenységek jobb összehangolására lesz szükség.

A H.H. megnyitásával tágas, világos, új helyre költözött a mozgásterápiai csoport, mely mindenképpen jobb közérzetet biztosít úgy a klienseknek, mint a munkatársaknak. Az új eszközök beszerzése után lehetőségünk nyílt a folyamatos szakirodalom beszerzésére, mely tovább ösztönzi a munkatársakat a mindennapi feladatokon kívüli szakmai munka irányába is.

Megkezdtük a különböző diagnózisok felnőtt kori megjelenési formáinak, sajátosságainak a leírását, a mozgásterápiai lehetőségek, célok, feladatok konkrét megfogalmazását. Ez egy hosszabb, időigényesebb feladat, amit a napi tevékenység mellett végzünk. Az év végére legalább két diagnózis kidolgozását szeretnénk befejezni.

Ebben az évben is részt veszünk szakmai tanfolyamokon.

Szociális és utógondozó csoport

A csoport munkatársai által végzett szociális tevékenység, készségfejlesztés, a MEREK-ben végzett szociális munka alapvető célja a mozgássérült emberek társadalmi integrációjának, illetve re-integrációjának támogatása a szociális kompetenciák fejlesztése, erősítése révén.

Elsődleges szempontunk, hogy a mozgássérült emberek egyéni készségeikhez mérten – azok fejlesztése által - képessé váljanak a társadalmi életben való tevékeny részvételre, ügyeik önálló intézésére, konfliktusaik helyes kezelésére, érdekeik megfelelő érvényesítésére, az önálló és önrendelkező élet kialakítására.

Arra törekszünk, hogy a kliensek érezzék, partnerként tekintünk rájuk, a szakmai szempontok figyelembe vételével szolgáltatást nyújtunk számukra és az érdekeiket képviseljük. Az önállósodás fejlesztése szempontjából rendkívül lényeges, hogy a kliensek legyenek együttműködő, aktív részesei a rehabilitációs folyamatnak. A kliensekkel folytatott segítő munka alapköve a megfogalmazható, elérhető célok közös kialakítása, az Intézetben töltött rehabilitációs időszak végességének elfogadtatása, a továbblépés szükségességének és lehetőségeinek számbavétele.

Munkatársaink szociális munkás, szociálpedagógus, gyógypedagógus, mentálhigiénés szakemberi, pedagógusi, illetve gyógypedagógiai asszisztensi szakképzettséggel rendelkeznek.

Munkatársaink csúsztatott időbeosztással dolgoznak, bizonyos napokon reggel kezdenek, mely célszerű az ügyintézés és adminisztráció szempontjából, az esti ügyelet, valamint a kliensekkel való személyes kapcsolattartás érdekében pedig vannak napok, amikor később kezdenek és este 8.00-ig dolgoznak.

Munkánkra hatással vannak a tavalyi évben bekövetkezett törvényi változások, a lerövidült rehabilitációs időszak (ez sajnos a közép- és felsőoktatásban résztvevő súlyosan mozgássérült emberek esetében nehézséget jelent). Ennek értelmében az egyéni esetkezelés során a jövőben át kell helyeznünk a hangsúlyokat az önálló, önrendelkező élet megvalósításához szükséges gyakorlati készségek elsajátításában való támogatásra, valamint korábbra tolódik az integráció lehetséges színtereinek felkutatása, illetve megfelelő elhelyezés, lakhatási megoldás keresése.

A továbblépésre való aktív felkészítés nehéz feladat, sok akadálya van (hospitalizáció, környezeti feltételek hiánya, lehetőségek hiánya, anyagi feltételek). Drágák a személyi segítséget nyújtó, tartós elhelyezést adó intézmények, probléma a helyi szolgáltatások hiánya, információs adatbázis hiánya, emellett a hosszú távú elhelyezésre vonatkozó terveknek, lehetőségeknek egyezniük kell a kliens és sokszor a családja szándékával, lehetőségeivel is.

Tervünkben szerepel, hogy az országban található lakóotthonokról 2009-ben adatbázist hozunk létre. Tervezzük továbbá, hogy ebben az évben még több tartós elhelyezést nyújtó intézményt keresünk fel, és ezekkel a lakhatási lehetőségekkel klienseinket is megismertetjük.

Természetesen saját otthonban, albérlésben kialakított önálló életvitelre is bátorítjuk klienseinket, és ezek elérésében is segítséget nyújtunk számukra (felkészítés az életvitel változására, lakhatási megoldások kliensekkel közös felkutatása, a lakókörnyezet szolgáltatásainak felkutatása). Egyes esetekben a családba való visszaillesztés előkészítése, a befogadó környezet felkészítése is feladatunk.

A fenti integrációs folyamatok, valamint a rövidebb rehabilitációs időszak hatékonyabb kihasználása érdekében a 2009-es évtől tervezzük a rehabilitációs szolgáltatást igénybevevő személyek szociális környezetének fokozottabb bevonását a rehabilitáció folyamatába már a kezdeti lépésektől. Korábban is gyakorlat volt, hogy már a felvételi konzultáció során tájékoztattuk a jelentkezőket a szolgáltatás időbeli korlátairól, és arról, hogy már a kezdetektől szükséges a továbblépés lehetőségeit átgondolni, arra tudatosan készülni. Azonban az a tapasztalatunk, hogy a több éves rehabilitáció folyamán ezzel a feladattal szakembereink magukra maradnak, a távoli településeken élő családok törekvéseink ellenére többnyire kivonják magukat családtagjuk rehabilitációjából, és nem készülnek fel esetleges későbbi feladataikra sem (pl. súlyosabban sérült kliens esetében).

- Ezért egyrészt azt tervezzük, hogy a megszokott szülő - szakember találkozásokon túl a családokat 0,5-1 évente behívánk egy családi konzultációra (a kliens beleegyezése esetén), melyen a rehabilitációs team munkatársai is jelen lennének, és tájékoztatást nyújtanánk a hozzátartozóknak az eltelt időszakban elért változásokról, megbeszélhetnénk a környezet által vállalható feladatokat is.
- Mindezt megelőzve a bekerülést követően mihamarabb személyes látogatást tehetne a rehabilitációs team a kliens otthoni környezetében, ahol pl. javaslatot tehetnénk az akadálymentesítésre, a helyben elérhető szolgáltatások igénybevételére.
- Továbbá ezzel egy időben felkeresnénk a helyi önkormányzatot, foglalkoztatási szolgálatot - elősegítve a lakosuk rehabilitációját követő hazatérését elősegítő támogatások időbeli előkészítését. Ez főleg vidéki kisteleplésről érkező, súlyos fokban baleseti sérült klienseink számára könnyíthetné meg az amúgy sok akadályba ütköző visszailleszkedést a korábbi lakókörnyezetbe. Amennyiben már a kezdeti látogatásnál azt tapasztaljuk, hogy a korábbi környezet egyáltalán nem együttműködő és befogadó, így idejekorán meg tudjuk kezdeni további alternatívák keresését.

Természetesen mindez rendkívül idő- és munkaigényes, így kapacitás-függő feladat, de a későbbiekben talán hatékonyabbá teheti a klienseink integrációját. A fent vázolt folyamat tevékenységeink hangsúlybeli eltolódását jelentené, egy kifejezetten rehabilitációs folyamatot, a kliens személyes szociális készségfejlesztése és a mindennapi életében igényelt támogatás további fenntartása mellett.

Feladataink jellegére hat még a klienskör folyamatos változása. Az egyre nagyobb számban jelentkező felnőtt – középkorú kliensekkel folytatott munkában más feladatok hangsúlyosak, mint a korábbi nagyobb számú fiatal esetében.

Intézményünk elkezdte a minőségbiztosítási rendszer kialakítását, ezzel kapcsolatban is lesznek feladataink, bár csoportunkban már korábban elkezdtük a munkafolyamatok leírását. Továbbá részt vállalunk a módszertani háttér kialakításában, tapasztalataink és az alkalmazott módszerek megfogalmazásával, továbbadásával. Ebben az évben tervezzük az FNO szociális vonatkozású kérdéseinek alaposabb kidolgozását, fejlesztését, majd alkalmazását az egyéni esetmunka folyamán.

Az év első negyedében kialakítunk a lakószintek egyikén egy nagyobb közösségi teret, ahol a kliensek kötetlenül tölthetik együtt a szabadidőt, és ahol a szobatársak zavarása nélkül fogadhatják vendégeiket, szervezhetnek közös programokat. Itt alakítanánk ki a médiasarkot, és egy kisebb szabadkönyvtárat is a korábbi átszervezésével.

A jövőben lehetőségeinkhez mérten az egyéni esetkezelést csoportfoglalkozásokkal egészítjük ki: szülőcsoport-pszichológusokkal együtt a nappali szolgáltatás keretében, szociális kompetenciákat fejlesztő foglalkozások a kommunikációs-, önkifejezési-, döntéshozási-, együttműködési-, konfliktuskezelési-, és életvezetési készségek fejlesztése érdekében, prevenciós jellegű foglalkozások. A prevenciós munka előkészítése érdekében munkatársunk továbbképzésen vesz részt.

A szakmai minőségfejlesztés érdekében folytatjuk a csoporton belüli team-megbeszélések már megkezdett kibővítését, egyfajta belső képzést és közös szemlélet kialakítását lehetővé tevő rendszeres szakmai fórummal, amire alkalmanként más-más kolléga készül majd fel. Továbbra is szükségesnek érezzük a rendszeres szupervízió biztosítását, valamint a szakmai konferenciákon és műhelymunkákban való aktív részvételt.

Továbbra is fogadjuk a szakmai felsőoktatásban és asszisztensi képzésben részt vevő hallgatókat, szakdolgozókat, elvárásainkat annak érdekében kialakítva, hogy egy magasabb szintű szakmai tudást sajátíthassanak el. 2009-ben is szeretnénk csapatépítő-kirándulásokat szervezni, hogy a csoport könnyebben tudjon alkalmazkodni a benne zajló változásokhoz.

A Személyi segítő csoportban lezajló szervezeti átalakulások szükségessé teszik a két csoport közötti kapcsolati- és jelzőrendszer újbóli kialakítását, a közös munka és a kölcsönös bizalom megerősítését.

A csoport állandó tevékenységei, melyek elvégzését 2009-ben is biztosítjuk:

1. Egyéni esetkezelés

A Szociális és utógondozó csoport egyaránt foglalkozik a bentlakásos rehabilitációban, a nappali ellátásban, valamint a tartós elhelyezésben részesülő klienseinkkel. Tevékenységeink végigkísérik a kliensek útját az előgondozástól, az Intézményben eltöltött időszakon keresztül, egészen az utógondozásig.

A nappali szolgáltatásban részesülő kliensekkel kapcsolatos munka részben eltér a bentlakásos munkától (adminisztrációban, a bekerülési folyamatban), a szakmai munkában azonban ugyanazokat az irányelveket alkalmazzuk, nagyobb hangsúlyt fektetve a meglévő természetes támaszok, és a kliens környezetében igénybe vehető szociális háló bevonására.

Előgondozás során:

- A kérelmező és családja életkörülményeinek, szociális helyzetének, motivációjának és szükségleteinek felmérése, tájékoztatás az Intézményben elérhető rehabilitációs szolgáltatásokról – képzési, foglalkoztatási lehetőségekről. Környezettanulmány készítése, majd a többi szakmai csoporttal együttműködve részvétel az igazgatói döntés előkészítésében. A felvételi eljárás során konzultációs interjú készítése a kérelmezővel.

Az intézeti elhelyezés alatt:

- Adatbázis kezelés – adminisztráció;
- koordinációs és szervezési feladatok a rehabilitációs team munkájában: információ átadás; Egyéni Fejlesztési Tervek elkészítésének és felülvizsgálatának megszervezése, koordinálása és lejegyzése – a kliensekkel való átbeszélése; szükség esetén további esetkonzultációk szervezése,
- a módszertani felülvizsgálatokra adatszolgáltatás, az anyagok összeállítása, a rehabilitációs javaslatok elkészítése, a Szakértői Bizottság munkájának segítése,
- a kliensekkel való folyamatos és személyes kapcsolattartás, segítő beszélgetések, elérhető célok megfogalmazása, konfliktus- és kríziskezelés,
- családdal való kapcsolattartás, lehetőség szerint családlátogatás, szükség esetén szülőkkel való esetkonzultáció szervezése,
- iskolával – munkáltatóval való kapcsolattartás,
- ügyintézés és ennek megtanítása, kérelmek megírásában való segítségnyújtás,

- információgyűjtés és szolgáltatás (tájékoztatást, információt és konkrét segítséget nyújtunk a szociális szolgáltatások, pénzübeli- és természetbeni támogatások eléréséhez),
- képzés, vagy munkahely választásában való segítségnyújtás, együttműködve a többi szakemberrel,
- valamint a kliensek által hozott összes problémával foglalkoznunk kell, annak megoldásában vagy koordinálásában feladatunk segítséget nyújtani,
- átmeneti otthoni szociális munka (minden fenti feladattal, az önállóbb életvitelre való felkészítés),
- közösségi szociális munka,
- az Intézetben töltött rehabilitációs időszak végességének elfogadtatása, a továbblépés szükségességének és lehetőségeinek számbavétele.

Az utógondozás részeként:

Az integráció környezeti előkészítése fontos feladat, hatékonyságához és alaposágához nagyobb kapacitásra van szükségünk, mert a családdal és helyi szakembereinkkel való kapcsolatfelvétel idő, pénz, klienslétszám függvénye. Az utógondozás alatt igény szerinti telefonos vagy személyes kapcsolattartás, a kliensek jelzései alapján segítségnyújtás, az önállóság elérésére való törekvéssel.

2. Lakószinteken folyó munka

Az esetmunka feladatkörén túl a lakószinteken munkatársaink látják el a lakószobákkal kapcsolatos szervezési feladatokat, a szobai kisebb-nagyobb konfliktuskezeléseket, a rendfenntartással és kimenőosztással kapcsolatos feladatokat, gyógypedagógiai feladatokat. Az ott dolgozó kollégák jelzéseikkel is fontos segítséget nyújtanak a mindennapi munkánkban.

3. Szabadidős tevékenységek

A közösségi szociális munka szintén csoportunk feladatkörébe tartozik. Ennek során munkatársaink segítséget nyújtanak klienseinknek a szabadidő eltöltésben, a különböző szabadidős tevékenységek szervezésében (kreatív és szemléletformáló tevékenységek, kulturális és sportprogramok szervezése), és a megszervezésre való készség kialakításában. A közösségi szociális munkát végző munkatársaink a szakmai terv összeállításával párhuzamosan elkészítették az 2009 vonatkozó szabadidős munkatervet.

A közösségi szociális munkával és a csoportunk által szervezett táborokkal is szeretnénk formálni a társadalom attitűdjét, elősegíteni a társadalmi beilleszkedést, valamint támogatni a mozgássérült embereket a kultúrához és sporthoz való egyenlő esélyű hozzáférésben, társadalmi részvételük, önértékelésük, személyiségük és értékrendjük pozitív változásában, képességeik és tágabb lehetőségeik valódi megismerésében. Ezen a területen egyaránt megvalósul az egyén társadalmi integrációjának, valamint a társadalom befogadóképességének formálása.

Pedagógiai csoport

A csoport eredeti célja, hogy azon mozgássérült emberek képzésében vagy képzéshez való hozzájutásában nyújtson segítséget, akik a normál iskolarendszerű oktatásba valamilyen okból kifolyólag nem tudnak bekapcsolódni. Csoportunk ehhez fűződő konkrét feladatait 2008-tól az ADDETUR Iskolával megosztva látja el. Feladatunk továbbá klienseink önálló, önrendelkező életvitelre való felkészítése, az ehhez szükséges készségek, képességek, kompetenciák megszerzésnek elősegítése, fejlesztése. A fentiekhez szorosan kapcsolódva tevékenységeinkhez tartozik, a MEREK és Holnap Háza klienseinek a fejlesztő pedagógia módszereivel történő egyéni rész-képességfejlesztése, segítségnyújtás a mindennapi ügyek intézéséhez elengedhetetlen tájékozódási, ügyintézési, írás, olvasási készségek fejlesztésében, valamint klienseink kommunikáció és beszédfejlesztése a logopédia eszközeinek felhasználásával.

A csoport működésében 2008-ban bekövetkező egyik lényeges változás volt, hogy az általunk nyújtott felnőttképzési programok egy része az Addetur Iskolához, mint a MEREK- kel szoros szakmai együttműködésben lévő képzőintézményhez került. Klienseink ettől kezdve az átkerült felnőttképzési

programokat (Felnőtt mozgássérült emberek számítástechnikai alapképzése PL-1717, Számítógépes audió-vizuális eszközök használata felnőtt mozgássérült emberek számára PL-1715) az Addetur Iskola keretein belül vehetik igénybe.

A MEREK, így csoportunk működtetésében maradt továbbra is a Felnőtt mozgássérült emberek önálló, önrendelkező életre történő felkészítése PL-1716 című felnőttképzés, mely az utóbbi évben önálló életvitelt segítő félig nyitott programmá alakult. A program különböző tevékenységeiben olyan érdeklődő kliensek is részt vesznek, részt vehetnek, akik nem rendelkeznek felnőttképzési szerződéssel, ill. nem kívánják magát a teljes képzést elvégezni. A program alapját az önálló, önrendelkező életre való felkészítés adja. A csoport működésének fontos pillére a társadalmi integrációt segítő önálló életre felkészítő foglalkozások sora, ahol a résztvevők a mindennapi élet praktikus ismereteit sajátíthatják el, illetve saját élményként élhetik át, gyakorolhatják azokat. Önismeret, önértékelés, önkifejezés, feszültségoldás érdekében zenés kreatív foglalkozással is kiegészül a program.

A fent felsorolt felnőttképzések, programok első 2 éves időszaka 2009-ben zárul, így terveinknek megfelelően átfogó értékelést tudunk nyújtani azok eredményéről, a hallgatók teljesítményéről.

A képzési programok átkerülése, és munkánk átszerveződése strukturális és személyi változásokat is hozott csoportunkban. Az Iskola fejlesztő pedagógusai szakmai munkatársként (továbbra is az Addetur Iskola alkalmazottai) csatlakoztak csoportunkhoz, s 2008-tól az Iskolában, a MEREK-ben és a HH-ban felmerülő egyéni részképesség-fejlesztéseket közösen látjuk el ezekkel a kollégákkal. Szakmai csoportunkban így logopédus, pedagógus, gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens és fejlesztő pedagógus kollégák dolgoznak együtt.

Lehetőségünk nyílt meglévő szakirodalmunk, szakkönyveink bővítésére, kiegészítésére a munkánkhoz szükséges további anyagokkal, ami segíteni fogja munkatársaink jövőbeni munkáját. Eddigi gyakorlatunkhoz hűen továbbra is szeretnénk a munkánkhoz kapcsolódó képzéseken és konferenciánkon, valamint az Intézmény által szervezett belső képzéseken részt venni, és az ott elhangzottakról csoportunk munkatársait tájékoztatni.

Munkánk során gyakran élünk konzultációs lehetőségekkel egyéb szakterületek képviselőivel, külső szakemberekkel is, különösen olyankor, amikor csak egy-egy kliensre vonatkozó információra van szükségünk. Ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni szeretnénk.

2009-ben tervezzük az eddigi mellett újabb kommunikációs csoportot indítását. 2008-ban a csoporton résztvevők között fele-fele arányban voltak Holnap Háza kliensei és bentlakó kliensek, ami hasznosnak bizonyult az ott folyó munka szempontjából, ezért induló csoportunkat is ilyen módon tervezzük megszervezni.

Tervezzük továbbá az Önálló életvitel program foglalkozásait időben megnyújtani. Ennek oka, hogy külső foglalkozásokat is iktatnánk programba úgy, hogy ez a benti alkalmak megvalósulását ne befolyásolja. Igényünk folytatni továbbá a meghívott külső szakemberek bevonását is a foglalkozásokba, ennek hatékonyságát a fiatalok is kiemelték a csoport teljesítményét értékelő visszajelzések során.

Terveink között szerepel további konkrét együttműködések megvalósítása a többi szakmai csoporttal, mely mindennapi munkánkat segítené a gyakorlati feladatok szintjén. Így tervezzük például az Önálló életvitel programba személyi segítő, szociális munkás, és pszichológus bevonását. Szeretnénk emellett az iskolával való napi együttműködésünket is tovább javítani, tevékenységeinket összhangba hozni.

Tapasztalataink szerint klienseink számára nehézséget jelent a különböző foglalkozások, képzések időbeosztása, órarendjeik néhol sűrű, másutt nagyon ritka programjainak eloszlása, ezért a többi csoporttal együttműködve célunk 2009-ben a rehabilitációs folyamatban részvevő kliensek időbeosztásának, órarendjének racionalizálása.

Csoportunk rövid és hosszú távú célja, hogy segítsük klienseink életpálya-építését. Így azokat a feladatokat, melyek gyakorlása pályaorientációs feladatként is felfogható, a kliensek napi programjába beépítjük a jövőben (pl. könyvtár működtetése, fényképes dokumentálás, honlap működtetése, logisztikai feladatok, kézműves tevékenység).

Terveink között szerepel Önálló életvitel program résztvevői számára egy hetes tábor szervezése a Balatonnál, ahol az év közben elsajátított ismereteket a gyakorlatban is kipróbálhatják klienseink (gazdálkodás, bevásárlás, főzés, napirend tartása stb.) Az aktívan sportoló csoporttagoknak pedig sporttábort tervezünk a nyárra.

Pszichológiai csoport

A komplex rehabilitáció szerves részét képezi a pszichés rehabilitáció is, mely fontos alapját adja a kliensek más rehabilitációs területeken elért eredményeinek. A Pszichológiai Csoport célja, hogy a pszichológusok munkájával segítse az intézménybe kerülő mozgássérült emberek komplex rehabilitációjának megvalósulását. Feladata a komplex rehabilitáción belül a pszichológiai támogatás biztosítása. Mindezt olyan terápiás jellegű folyamat során valósítja meg, amely segíti a kliensek állapot feldolgozó, elfogadó folyamatait, önismerethez, önértékeléshez juttatja őket. Munkájuk a mélylélektani folyamatok ismeretén alapszik, és a mélylélektan eszközeinek használatával zajlik.

A kliens-pszichológus kapcsolat a kölcsönös elfogadáson alapszik, mely bizalmi légkör kiépítését teszi lehetővé. A bizalom kialakítása hosszú időbe telik és rendszeres találkozást igényel. Pszichológusaink arra törekcsenek, hogy a hozzájuk tartozó kliensekkel rendszeresen találkozzanak (a találkozások sűrűsége egyénre szabott) és érdemi pszichológiai támogatást nyújtsanak annak, aki szolgáltatásaikat igénybe veszi.

Céljuk, hogy a kliensek rehabilitációjuk lezárásáig a lehető legjobban elsajátítsák az önálló, önrendelkező életmódhoz szükséges készségeket, és a meglévő képességeiket kibontakoztassák ennek érdekében. A mentális egészség fejlesztése, megőrzése lehetővé teszi számukra, hogy a jövőbeli lakóhelyükön alkalmazkodó képes, aktív életet éljenek és hasznos tevékenységet végezzenek.

2009-ben önismereti-személyiségfejlesztő csoport indítását tervezik a kliensek számára. E csoportfoglalkozások hozzájárulhatnak egyfelől önmaguk, egyéni helyzetük, képességeik, lehetőségeik hatékonyabb, új formában történő megismeréséhez, másrészt egymással való kapcsolataik erősítéséhez, közösségi élmények szerzéséhez.

Az Intézményben több éve élő kliensek számára a rehabilitációs időszak letelte, az Intézményből való kikerülés lehetősége, az ezt követő időszak ismeretlensége, az intézményi léthez képesti bizonytalansága félelmet, aggodalmakat válthat ki. Ennek oldására, valamint az Intézményből való kikerülés megkönnyítésére, segítésére 2009-ben szintén tematikus csoportok indítását tervezzük a közeljövőben kiköltöző kliensek számára.

Egy kolléga a Pedagógiai Csoporttal együttműködve, az audio-vizuális felnőttképzési program keretén belül, kreativitást fejlesztő foglalkozások vezetésében vesz részt 2007 óta. Az e foglalkozásokra irányuló pozitív visszajelzések és a kliensek számának bővülése miatt a 2008/2009-es tanévben már két képzési évfolyam indul.

Az intézmény módszertani feladatokat is felvállal, így a szakterületét érintő módszertani feladatokban, valamint a 2009-ben kialakításra kerülő minőségbiztosítási rendszer felépítésében a Pszichológiai csoport is részt vesz. Továbbra is foglalkoznak emellett az FNO pszichés rehabilitációban megjelenő esetleges alkalmazási lehetőségeivel, kereteivel.

Szakmai igényük a pszichológia területén belül szervezett konferenciák, előadások, képzések figyelemmel kísérése, lehetőség szerint a részvétel, ezzel a szakmai tevékenység, a szolgáltatások színvonalának javítása.

A Holnap Házában nyújtott nappali ellátás sajátosságai miatt az ott folyó munka hangsúlyai más területekre helyeződnek, mint a bentlakásos ellátás esetén. Alapvetően elmondható, hogy a nappali ellátás keretében szolgáltatásainkat igénybe vevő kliensek jóval motiváltabbak a pszichés munkára, illetve a Pszichológiai csoport munkatársaival való együttműködésre, ezért intenzívebb egyéni és csoportos munkára nyílik velük lehetőség. Legtöbb esetben a család valamelyik tagja, hozzátartozó kíséri a klienst a foglalkozásokra, így nagyobb tér nyílik a családdal való folyamatos kapcsolattartásra, pszichológiai támogatásra is.

A következő évben, mivel a nappali szolgáltatásokat igénybe vevő klienseink közül sokan hétköznapjaik nagy részét otthonukban egyedül töltik, több pszichológiai csoport foglalkozás szervezése szükséges a számukra a Holnap Házában, segítve ezzel társas kapcsolataik kialakítását, közösségi élmények szerzését.

Azon kliensek számára, akiket a sűrű rehabilitációs program esetleg megterhel, vagy egyéb okból fáradékonyabbak, autogén tréning elsajátítására biztosítanak lehetőséget a pszichológusok.

A fentiek mellett klienseink az alábbi pszichológiai szolgáltatásokat is igénybe vehetik a Holnap Házában: pszichológiai tanácsadás a kliensek és hozzátartozóik részére, foglalkoztatásra felkészítő tréningek – más szakmai csoportokkal együttműködve.

A csoport egyéb rendszeres tevékenységei, melyek folytatása 2009-ben is feladatunk:

Pszichológiai vizsgálati munkák:

- A csoport munkatársai szervezik az intézménybe jelentkező mozgássérült emberek első vizsgálatát, rehabilitációs konzultációját. Ezen kívül előzetes vizsgálataikkal segítik, előkészítik a módszertani bizottság rendszeres felülvizsgálatait.
- Szükség esetén részt vesznek a kliensek előgondozásában, a többi szakmai munkatárssal együtt lakóhelyükön keresik meg a felvételüket kérelmezőket.
- Képzés-, vagy iskolaváltás esetén pályaalkalmassági vizsgálatot végeznek a kliensekkel.
- Különböző személyiség vizsgálati módszereket, tesztekkel használunk az egyéni fejlesztési terv, egyéni rehabilitációs program összeállítását megelőzően, amennyiben szükséges. Súlyos magatartási, viselkedési, hangulati zavarok jelentkezésekor a diagnózis felállításához klinikai pszichológiai vizsgálatra kerül sor.

Mentálhigiénés, pszichológiai feladatok:

- Az újonnan felvett kliensek számára beilleszkedés segítő csoportot szervezünk és fél napos pszichológiai tréninggel segítjük az ismerkedést, a beilleszkedést.
- Egyénileg nyújtott rendszeres, vagy alkalmoszerű tanácsadásra a mentálhigiénés gondozás keretén belül kerülhet sor.
- Azoknak a klienseknek, akiknek erre szükségük van, egyéni pszichoterápiás jellegű foglalkozásokat biztosítunk.
- Szükség esetén a krízis helyzetek pszichés ellátása is a csoport feladata.

Az intézetben folyó egyéb szakmai munkából adódó feladatok:

- Az ADDETUR Iskolába és a MEREK-be is jelentkező kliensek iskolai felvételijén és beiratkozásán való részvétel. Az ADDETUR Iskola bejáró tanulóinak pszichés ellátásában is segítséget nyújtunk, iskolapszichológusi feladatok ellátásával.
- Részvétel az egyéni fejlesztési tervek, egyéni rehabilitációs programok összeállításában, felülvizsgálatában.
- Konzultációk külső szakemberekkel, pl. a háziorvossal, pszichiáterrel, stb..
- Kórházi kezelés alatt kapcsolattartás a kliensekkel.
- Kapcsolattartás a családdal, hozzátartozókkal.

A pszichológusok által nyújtott rendszeres szolgáltatások a Holnap Házában:

- Rehabilitációs konzultációban való részvétel.
- Egyéni, mentálhigiénés, pszichológiai ellátás biztosítása.

Személyi segítő és egészségügyi csoport

A mozgássérült emberekkel folytatott komplex rehabilitációs munka fontos, gyakran elengedhetetlen eleme az egyéni szükségletekhez, képességekhez, mozgásállapothoz igazodó személyi segítség, melynek célja a kliensek mindennapi önellátási, önkiszolgálási tevékenységeinek segítése, fejlesztése, és mindazon ápolási, gondozási és egészségügyi tevékenységek elvégzése, melyekben klienseink napi szinten segísre szorulnak.

A csoport munkatársainak továbbá fontos szerepe van abban, hogy a rehabilitációs folyamat végeztével klienseinknek pontos ismeretei legyenek arról, milyen rendszerességgel és milyen mindennapi tevékenységekben van szükségük személyi segítségre és ezt a segítséget az őket segítő személytől, legyen az hozzátartozójuk, vagy valamely más intézmény munkatársa, hogyan kérhetik, annak pontos módját, mikéntjét hogyan tudják átadni segítőjüknek.

A csoportunk által nyújtott szolgáltatások az alábbiak:

- *személy körüli teendők*: segítségnyújtás étkezésben, öltözködésben, kommunikációban, egyéb mindennapi teendőkben, pl. táská bepakolása, ruha kikészítése, TV bekapcsolása stb.
- *személyes higiéniéhez kötődő teendők*: WC használat, mosdás, fürdés, fogmosás segítése, stb.
- *személy körüli egészségügyi jellegű feladatok*: gyógyszerelés, katéterezés, sebkötözés, stb.
- *önellátás, önkiszolgálási készségek fejlesztése a kliens rehabilitációs programjának megfelelően*: segítségnyújtás gyakorlati ismeretek átadásával, gyakorlásával a minél nagyobb fokú önállóság elérésben
- *intézményen kívüli segítségnyújtás*: programokra, szak rendelőkbe, táborokba kísérés, ottani személyi segítség nyújtása, stb.

Mindezen feladatokat munkatársaink a kliens közreműködésével, igényei figyelembe vételével, döntési szabadsága és emberi méltósága tiszteletben tartásával végzik.

Munkatársaink az orvosok és az egészségügyi asszisztens kivételével 3 műszakban (délelőttös, délutános, éjszakai), változó munkarendben dolgoznak. Az intézményben található három lakószintnek külön-külön szintfelelőse van, akik az ott zajló munka szervezésével, koordinálásával segítik a beosztott személyi segítő munkáját. A csoport a csoportvezetők, szintfelelősök, valamint az egészségügyi asszisztens és szükség esetén egyéb szakemberek (pl: ortopéd orvos) részvételével, heti rendszerességgel megbeszéléseket tart.

2009. évre szakmai csoportunk működésével összefüggésben az alábbiakat tervezzük:

Munkaszervezés:

- Vezetői feladatok újra gondolása, felosztása, strukturálása, felelősség megosztás .
- A 3 szintfelelős bevonása a szintenkénti havi beosztás előkészítésébe.
- Az 1. emeleti tartós elhelyezett kliensek személyi segítésének hatékonyabbá, biztonságosabbá tétele.
- Minden hónapban szintenként megbeszélés szervezése a kliensek számára, ahol a személyi segítséssel kapcsolatos és szükség esetén más kérdésekről eshet szó munkatársaink részvételével.
- Havonta egyszer összevont személyi segítő értekezlet és kéthetente szintenkénti személyi segítő megbeszélés tartása, munkánk hatékonyabbá tétele érdekében.

- A férfi, valamint a végzendő munkához illeszkedő szakmai végzettséggel rendelkező munkatársaink létszámarányának javítása.
- A csoportvezetői munka színvonalának emelése, felelősségi körök pontos meghatározása, munkaköri leírása módosítása.
- A személyi segítő munka minőségi elemeinek meghatározása, a személyi segítők kötelezettségeinek meghatározása, minőségfejlesztéssel egybekötve, személyi segítési szabályzat kialakítása.
- Minőségbiztosítás bevezetése, ezzel a munkakörök és szerepek, kompetenciahatárok kijelölése.
- Javaslat készítése a Fenntartó Szocvtv. és rendeletei módosítására a személyi segítő tevékenység alapszolgáltatások körébe tartozó és azon felüli feladatainak meghatározására.

Képzés, továbbképzés:

- 2009-ben az újonnan érkezett személyi segítő kollégák számára intézményen belüli továbbképzést indítunk, melynek előkészítési munkálatai folyamatban vannak. A képzés kiterjesztése a későbbiekben a már hosszabb ideje itt dolgozó munkatársainkra is.
- A külső képzések, továbbtanulás csoportunkon belüli támogatási rendszerének újra strukturálása, melynek keretében nagyobb hangsúlyt fektetnénk a szakirányú végzettségek megszerzésére.
- Az újonnan érkező kollégák fokozatos gyakorlati betanítása a szintfelelősök segítségével, valamint a próbaidő alatti munkavégzés szempontjából történő szakmai értékelés.
- Gyógyszerelés rendjének, rendszerének, protokolljának átdolgozása, melyre a tavalyi évben a csoportunkban zajló szervezeti átalakulások miatt nem került sor.
- Tervezzük a személyi segítők munkáját könnyítő emelők, segédeszközök folyamatos használatát elérni, ehhez kapcsolódóan kollegáinknak képzés, gyakorlás lehetőségét biztosítani, valamint a fenti eszközök használatának ellenőrzését, dokumentációját bevezetni szintenként felelős kijelölése mellett.

Adminisztráció:

- A műszaknapló és a nap szakmai adminisztráció formai és tartalmi átalakítása elmaradt az előző évben, ezért ez továbbra is célunk, azzal együtt, hogy munkatársaink napi adminisztrációja áttekinthetőbb, ellenőrizhető és számon kérhető legyen.
- Bővítjük a csoport szakmai munkáját segítő kliensekről szóló személyi segítési adatlapokat.
- Hosszú távú tervünk a csoport adminisztrációjában a számítógép használat bevezetése

Tárgyi és ellátási feltételek:

- Személyi segítők munkaruha készletének bővítése
- A kliensek és a személyi segítők környezetének szebbé tétele, felújítása
- Nővéri szobák korszerűsítése
- Energia takarékoság bevezetése a lakószinteken – nyílászárók, víz használat, fürdési idő, automata lezáró rendszer, stb.

Kapcsolat, együttműködés a többi szakmai csoporttal:

- Szociális csoporttal való együttműködés új struktúrájának kidolgozása (információ átadás hatékonysága, személyi felelősség és kompetencia határok).
- Mozgásterapeuta csoport (önellátási tevékenységek lehetőségeinek alkalmankénti bemutatása a kliens és mozgásfejlesztője által, esetenként értekezleteken való részvétel).
- Pszichológiai, pedagógiai, foglalkoztatási csoportokkal kliensekkel kapcsolatos konkrét ügyekben együttműködés.
- Addetur iskolával való együttműködés a közös kliensek személyi segítésében.

Foglalkozási rehabilitációs csoport

A foglalkozási rehabilitáció az a folyamat, amely felkészíti, képessé teszi a fogyatékos embert a munkaerő-piaci szerepvállalásra, a munkavállalásra, a munkahely megtartására, a munkakörének, az ott elért eredményeinek megfelelő előmenetelre, segítve ezzel gazdasági és társadalmi önállóságát, és a társadalomba való minél teljesebb beilleszkedését.

Ennek megfelelően csoportunk tevékenységi körébe tartozik a foglalkozási rehabilitáció eszköztársaságának igénybevételével a hozzánk forduló mozgássérült emberek munkaerő-piaci helyzetének feltárása, a munkavállaláshoz, álláskereséshez szükséges ismeretek átadása, készségek erősítése, a klienseink egyéni szükségletekhez igazított támogatása a munkakeresésben, illetve munkavállalásban.

A kliensekkel folytatott közvetlen munkában különös hangsúlyt kívánunk fektetni a személyre szabott szolgáltatásnyújtásra, a valós igények kielégítésére, valamint szolgáltatásaink minél szélesebb körben való hozzáférhetővé tételére. A csoport munkatársai által nyújtott munkaerő-piaci szolgáltatások jelenleg hozzáférhetőek az intézetben ideiglenesen vagy tartósan elhelyezést nyert mozgássérült emberek számára, másrészt igénybe vehetőek minden a Holnap Háza nappali rehabilitációs intézményt felkereső megváltozott munkaképességű, fogyatékos ember számára.

2009-ben a következő tevékenységeket tervezzük megvalósítani:

- Továbbra is szoros együttműködésben dolgozunk a többi szakmai csoporttal klienseink komplex rehabilitációja érdekében. A kooperáció további céljai a feladatok megosztása, és a különböző szakterületek közötti együttműködés kialakítása, a kompetenciahatárok tiszteletben tartása mellett.
- Továbbra is működtetjük az egyre sikeresebb internetes álláskereső és -kínáló adatbázisunkat, mely az intézmény honlapján található.
- 2009-ben is folyamatosan frissítjük a tavalyi évben elkezdett, honlapunkon elérhető akkreditált foglalkoztatók elérhetőségeit tematikusan tartalmazó adatbázisunkat.
- A tavalyi évben a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásáról hasznos információkat tartalmazó tájékoztató füzetet küldtünk ki 100 nyílt munkaerő-piaci munkáltató számára. 2009-ben a füzet további 100 munkáltatónak való kiküldését tervezzük.
- Jelenlegi munkáltatói kapcsolatainkat tovább ápoljuk, és igyekszünk a velük való együttműködés minél több és minél hatékonyabb formáját megtalálni.
- Igényünk a szakterületen belül szervezett konferenciák, előadások, képzések figyelemmel kísérése, a lehetőség szerinti részvétel, ezzel a működő szakmai tevékenységünk, a szolgáltatásaink színvonalának javítása.
- Az intézményen belüli szociális foglalkoztatás bővítésére 2008-ban megkaptuk a szükséges engedélyt, így a korábbi 10 fő fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásán kívül további 15 fő fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás, és 7 fő munka-rehabilitáció keretében való foglalkoztatására nyílt lehetőségünk. A tavalyi évben összesen 14 főt foglalkoztattunk fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás, és 5 főt munka-rehabilitáció keretei között. A foglalkoztatási programunkban részt vevő fogyatékos munkavállalóktól és szakemberektől érkező visszajelzések, valamint összességében a szociális foglalkoztatásról az elmúlt két évben összegyűlt tapasztalataink egyértelműen azt jelzik, hogy klienseink számára a foglalkoztatás ilyen módon való megszervezésével hatékony segítséget tudunk nyújtani a munkaerő-piaci szerepvállaláshoz szükséges munkavállalói attitűd kialakításában, valamint a munkavállaláshoz szükséges munkatapasztalat és az adott

munkakörhöz kapcsolódó gyakorlati ismeretek megszerzésében. 2009-ben várhatóan további 5-6 fő fejlesztő-felkészítő, és a lehetőségeink miatt maximum 2 fő munka-rehabilitációs munkahely létrehozását tervezzük.

- 2008-ban nyílt meg új kézműves műhelyünk Reptető néven, ahol klienseink számára munkakipróbálási és munka-rehabilitációs foglalkoztatási lehetőséget biztosítunk. A műhely nagyon eredményesen működik, termékei szerepeltek többek között a „Jobb velünk a világ” jótékonyági rendezvényen is. Részvételünket ezen, illetve több más rendezvényen, pl.: a Karitatív Karácsonyi Vásáron 2009-ben is tervezzük.
- Tapasztalataink a Reptető műhely működése kapcsán azt mutatják, hogy az ilyen típusú termékekre jóval nagyobb lenne a kereslet, azonban az intézmény adottságai a műhely bővítését nem teszik lehetővé. A nagyobb megrendelések kielégítése viszont egyrészt a műhely működésének fenntarthatóságát biztosítaná, másrészt a fogyatékos emberek munkaerő-piaci megítélését is javítaná. E megfontolások alapján 2009-ben egy műhelyhálózat megszervezését tervezzük más megváltozott munkaképességű embereket foglalkoztató cégek bevonásával, mivel együtt hatékonyabban tudunk fellépni a piacon, és nagyobb eséllyel tudjuk kielégíteni a nagy volumenű megrendeléseket és igényeket.
- 2009-ben tovább kívánjuk fejleszteni jelenlegi műhelyeinket (papíripari műhely, digitalizáló műhely, Internet-kávézó, Reptető műhely, kertészet).
- A tavalyi évben szorosabb együttműködést alakítottunk ki a Kézenfogva Alapítvánnyal, melynek keretében több kliensünket, illetve a foglalkoztató műhelyekben található összes munkakört felmérték az általuk adaptált spanyol Lantegi Munkaképesség-mérő módszerrel. A módszer alapvetően értelmi fogyatékos emberek felmérésére szolgál, és a felmérésekből kiderült, hogy mozgássérült emberek esetén használhatósága erősen korlátozott. Az Alapítvány tervezi a módszer más fogyatékosági területekre való adaptálását is, és együttműködésünk keretében megállapodtunk abban, hogy a mozgássérült emberek felmérésére alkalmas változat kidolgozásában a MEREK foglalkozási rehabilitációs szakemberei aktívan részt vesznek, segítve az Alapítvány munkatársait.
- 2009-ben szeretnénk belépni a Munka-Esély Munkaerő-piaci Szolgáltatók Szövetségébe, szakmai munkánk minőségének további emelése, és szolgáltatásaink hatékonyságának növelése céljából.
- Csoportunk néhány tagja továbbra is aktív szerepet vállal a MEREK TÁMOP 1.4.2-07/1-2008-0001 „Mozgáskorlátozott emberek foglalkoztatását, önálló életvitelét segítő eszközfejlesztő műhely és szolgáltatási hálózat” projektjének megvalósításában. A projekt céljai között szerepel többek között a fogyatékos, ezen belül a mozgássérült emberek foglalkoztatási arányának növelése, a mozgássérült emberek munkavállalási esélyeinek növelése, illetve megváltozott munkaképességű emberek számára munkalehetőség biztosítása.
- Részt veszünk az intézmény minőségbiztosítási rendszerének kialakításában, és szerepet vállalunk az intézményben tervezett módszertani fejlesztésekben is.

A csoport alapvető feladata a munkaerő-piaci projektekből való aktív részvétel, a célcsoport foglalkoztatását segítő pályázatok írása, illetve megvalósítása. Ennek keretében a foglalkoztatási referensek rendszeresen figyelik a foglalkoztatással kapcsolatos pályázati kiírásokat, valamint koordinálják, szervezik mind az ADDETUR Alapítvány, mind a MEREK részéről megnyert foglalkoztatási témájú pályázati programok megvalósítását.

E feladatkörünkkel összefüggésben a jövőben tervezzük olyan foglalkoztatási projektek beindítását, amelyek lehetőséget adnak az intézményen belüli foglalkoztatás színesítésére, azaz, hogy a szociális

foglalkoztatásban jelenleg biztosított munkakörök, betölthető szakmák mellett más jellegű tevékenységeket is beépíthessünk a programba.

A jövőben a MEREK pedagógiai csoportjával együttműködve azt szeretnénk elérni, hogy a MEREK bennlakó kliensei ne csak a MEREK által jelenleg nyújtott képzések közül választhassanak, hanem lehetőségük nyíljon más képzőintézmények képzéseiben való részvételre, térítésmentesen. Ez a lehetőség nagyban elősegítené munkaerő-piaci lehetőségeik bővülését, elhelyezkedési esélyük növelését. Az intézménynek jelenleg nincs ilyen képzési támogatásra lehetősége, így e terv megvalósítása túlnyúlik csoportunk kompetenciáin.

A Holnap Háza Nappali Rehabilitációs Központ

A Holnap Háza Nappali Rehabilitációs Központ túl van egy éves működésén. Az intézmény Budapest és környékén, otthonukban élő mozgássérült emberek számára nyújt nappali ellátás keretében komplex rehabilitációs szolgáltatást. Az integráció és az önálló életvitel kialakítása érdekében nyújtott nappali rehabilitációs szolgáltatásaink a következők: mozgásterápia, pszichológiai, szociális segítségnyújtás, részképesség-fejlesztés, logopédia, foglalkozási rehabilitáció, önálló életre felkészítő programok, angol nyelvtanfolyam és OKJ-s számítástechnikai képzések.

Célcsoportunk szívesen veszi igénybe az általunk nyújtott nappali rehabilitációs szolgáltatásokat, s tapasztalataink szerint szükség lenne helyi szinten az egész országban ilyen jellegű ellátásokra. Tapasztalataink azt mutatják, hogy nappali rehabilitációs szolgáltatások nyújtásával hatékonyabban érhető el a mozgássérült emberek önálló életvitel, társadalmi integrációja. Klienseink visszajelzései is ezt igazolják. Szakmai munkánk során törekszünk arra, hogy klienseinket csak akkor és annyi időre emeljük ki megszokott környezetükből, amikor és amennyire rehabilitációjukhoz az feltétlenül szükséges. A nappali rehabilitációs szolgáltatási forma teret enged annak, hogy a szűkebb szociális környezet is megtalálja a maga lehetőségeit, amivel támogatni tudja a fogyatékos embert önállósága felépítésében.

A Holnap Háza által nyújtott rehabilitációs szolgáltatások végső célja az egyén társadalmi integrációja, amit az egész rehabilitációs folyamat során szem előtt tartunk. Ezt a célt csak úgy érhetjük el, ha az egyénre szabott rehabilitációs szolgáltatásokat valamennyi szakmai csoport és szakember szoros együttműködésben biztosítja a kliensek számára. Emellett szoros és hatékony együttműködésre van szükség a leendő környezetben élő hozzátartozókkal, és az ottani intézményekkel, illetve szakemberhálózattal is.

Az egyéni és szakmai igények, lehetőségek összehangolásával, és a kliens bevonásával, az intézmény szakemberei egyéni rehabilitációs programot dolgoznak ki és a rehabilitációs cél közös megfogalmazását követően, annak alapján végzik tevékenységüket. A kitűzött rehabilitációs célok megvalósulását félévente felülvizsgálják. Miután klienseink létszáma az utóbbi hónapokban emelkedett számottevően, a felülvizsgálatok zöme a 2009-es évben várható, így szakmai munkánkra vonatkozó lényeges következtetéseket akkor tudunk levonni.

Folyamatban van az integrált oktatásban résztvevő fiatal mozgássérültek ellátása is, akik iskolájukban nem kapják meg a megfelelő szolgáltatásokat. Próbaképp szerveztünk nekik a tavaszi és a nyári szünetben egy-egy intenzív rehabilitációs hetet, amelynek nagy sikere volt, és felkeltette az igényeket, elsősorban a mozgásterápia, de a középiskolát befejezők körében a foglalkoztatás terén is. Ezt a tevékenységünket jövőre bővíteni és fejleszteni szeretnénk. Célunk az integrált oktatásban részt vevőkkel időben felismertetni a rendszeres mozgás fontosságát, és nagy hangsúlyt fektetünk esetükben a pályaválasztási tanácsadásra, hogy megfelelő képzések, piacképes szakmák megszerzését követően az elhelyezkedésük is sikeres legyen a nyílt munkaerő-piacon.

Szakmai munkánk keretében és a nappali részleg működése során tapasztaltakból kiindulva, elkezdtük átgondolni a nappali ellátásban részesülő kliensek rehabilitációs folyamatba való rövidebb ideig tartó bevonását. Ennek célja az intenzív programok megvalósításával a rehabilitációs munka még

hatékonyabbá tétele, természetesen az egyéni és szakmai szükségletek szigorú figyelembevétele mellett.

Az intenzív rehabilitációs programok szervezése mellett feladatunknak tekintjük a hosszabb szolgáltatási programok megvalósítását is, melyek célja gyakran az állapotromlás megelőzése, az életminőség és a korábban lefolyt rehabilitációs folyamat eredményeinek megőrzése, amely elengedhetetlen sok kliensünk önállóságának, önálló életvitelének megőrzéséhez.

Jövőre szeretnénk még több mozgássérült embert ellátni a Holnap Háza keretein belül. Az általunk fogadott kliensek létszám bővítésének akadályai lehet azonban szakmai munkatársaink, elsősorban a mozgásterapeuta csoport kapacitásainak korlátozottsága. Az egyéni és csoportos mozgásfejlesztés ugyanis mind a MEREK, mind a Holnap Háza kliensei körében alapvető szolgáltatás, melyet magas százalékban igénybe is vesznek.

Intézményünkben szeretnénk több szakmai konferenciát szervezni, otthont adni szakmai műhelyeknek. Ezt idén nem sikerült megvalósítanunk, hiszen sokkal inkább a működés beindítására fektettük a hangsúlyt.

Céljaink között szerepel továbbá a nappali ellátásban résztvevő kliensek intenzívebb bevonása a MEREK-ben jól működő szabadidős tevékenységekbe, programokba.

Szolgáltatásainkat – tapasztalataink alapján – folyamatosan alakítjuk, miközben ragaszkodunk ahhoz az elvünkhöz, mely szerint a rehabilitáció lényegéhez tartozik, hogy komplex és rugalmas tevékenységrendszerként a klienst és családját saját lakókörnyezetében segíti az új élethelyzethez való alkalmazkodásban, az új életstratégia kialakításában.

Távolabbi terveink között szerepel olyan módszertani fejlesztés is, melynek segítségével kidolgozott programokkal, a komplex rehabilitáció eszközrendszerét elterjesztve további nappali rehabilitációs intézmények jöhetnek létre az országban, minél több szolgáltatási, rehabilitációs igényt és szükségletet helyi szinten kielégítve.

Átmeneti elhelyezést nyújtó részlegek

A „Kaptár” Fogytékos Emberek Átmeneti Otthona, valamint az „Önálló Életért” Fogytékos Emberek Átmeneti Otthona

Átmeneti otthonainkban jelenleg a jogszabályok által előírt szolgáltatásokat nyújtjuk klienseink számára. Mivel a MEREK szakmai munkához a vonatkozó jogszabályi és szakmai előírások figyelembe vételével a rehabilitációs lakóotthoni elhelyezés biztosítása jobban illeszkedik, céljaink között szerepel a fenti intézmények fenntartói viszonyának rendezése, s ezt követően a lakóotthonná való átminősítése.

Budapest, 2009. május 12.

.....
Kogon Mihály
Igazgató